Facturile pentru servicii de comunicații electronice exprimate în euro ar putea fi convertite doar la cursul comunicat de BNR | Melania Macoveanu

Autor: Melania Macoveanu, Consultant Taxe Biriș Goran

Senatul a aprobat un proiect care limitează folosirea cursurilor comerciale în facturarea serviciilor de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali.

Furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali ar putea fi obligați să aplice un singur reper de conversie valutară atunci când emit facturi pentru servicii cu prețuri stabilite în euro sau în alte monede străine: cursul oficial comunicat de Banca Națională a României.

Măsura este prevăzută într-un proiect legislativ adoptat de Senat, care urmărește modificarea OUG nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice. Pentru moment, inițiativa nu a a parcurs întregul proces legislativ și nu a devenit lege. Intrarea în vigoare este condiționată de parcurgerea etapelor parlamentare finale, de promulgare și de publicarea în Monitorul Oficial.

Dacă proiectul va fi adoptat în forma actuală, impactul va fi direct asupra contractelor de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali în care tarifele sunt stabilite în valută, dar plata se face în lei. În practică, acest tip de contract este frecvent în piața serviciilor de

telefonie mobilă, internet sau servicii integrate de comunicații.

Regula propusă: factură în lei, conversie la cursul BNR, fără adaosuri

Nucleul proiectului îl reprezintă introducerea unei reguli clare de calcul: furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice destinate publicului vor emite facturile în lei, folosind cursul de schimb valutar comunicat de BNR pentru ziua lucrătoare anterioară datei emiterii facturii, publicat la ora 13:00.

Textul propus interzice aplicarea unor marje, comisioane sau adaosuri suplimentare peste acest curs. Cu alte cuvinte, ar fi exclusă utilizarea de către furnizor a unor cursuri bancare de vânzare, a unor medii interne ale cursurilor comerciale sau a unor formule proprii de conversie care ar determina un cost final mai mare pentru client.

Având în vedere cele de mai sus, proiectul introduce un nou art. 84^1 în OUG nr. 111/2011 care vizează contractele încheiate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali atunci când prețul este stabilit în euro sau într-o altă monedă străină.

Obligația de informare înainte de semnarea contractului

Pe lângă regula de conversie, proiectul prevede și obligația de transparență contractuală. Furnizorii trebuie să informeze utilizatorii finali înainte de încheierea contractului cu privire la faptul că facturile vor fi emise în lei, iar transformarea sumelor din valută se va face exclusiv la cursul comunicat de BNR aplicabil potrivit noii reguli.

Această cerință este relevantă pentru că modalitatea de conversie nu consituie doar un detaliu tehnic privind facturarea. Ea influențează suma finală achitată lunar de client. Pentru consumatori și pentru firmele care au mai multe

abonamente pentru servicii de comunicații electronice, diferențele aparent reduse de curs pot deveni costuri recurente semnificative.

De ce se intervine legislativ

Inițiatorii proiectului pornesc de la o problemă de practică neunitară. În lipsa unei reguli exprese, fiecare operator a putut să stabilească propriul mecanism de conversie prin propriile condiții comerciale.

În piață există diferențe între furnizori. Anumiți furnizori folosesc cursuri de vânzare ale unor bănci comerciale, în timp ce alți furnizori aplică formule bazate pe mai multe cursuri bancare, sau chiar cursul oficial comunicat de BNR. Potrivit argumentelor invocate în susținerea proiectului, aceste diferențe pot genera costuri suplimentare de aproximativ 1–2% pentru anumite facturi.

Din perspectivă juridică, problema nu ține doar de valoarea diferenței, ci și de necesitatea asigurării predictibilității. Clientul trebuie să poată cunoaște, înainte să semneze contractul, care este modalitatea de determinare în lei a sumelor exprimate în euro-. O formulă stabilă reglementată prin lege reduce riscul unor costuri greu de anticipat.

ANCOM va putea sancționa nerespectarea noii reguli

Proiectul introduce și consituirea contravențiilor. Nerespectarea obligației de emitere a facturilor la cursul comunicat de BNR va putea fi sancționată de către Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații.

Constatarea abaterilor și aplicarea sancțiunilor va reveni personalului de control din cadrul ANCOM și se va face prin proces-verbal. Această soluție menține regimul de control în zona autorității de reglementare specializate, ceea ce este firesc având în vedere obiectul proiectului: servicii de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali.

Sectorul de comunicații electronice rămâne unul cu volum ridicat de reclamații și verificări privind relația furnizorilor cu utilizatorii finali. În acest context, o regulă uniformă de conversie poate funcționa ca instrument de prevenție, nu doar ca bază pentru sancțiuni.

Ce trebuie reținut în acest moment

În cazul în care proiectul de lege va intra în vigoare, pentru furnizorii de comunicații electronice destinate utilizatorilor finali, măsura va însemna limitarea flexibilității în alegerea mecanismului de conversie și consolidarea obligațiilor de transparență față de clienți. În acest sens, aceștia vor trebui să își ajusteze contractele, sistemele de facturare și comunicările precontractuale.

Pe de altă parte, pentru consumatori și companii, regula ar putea contribui la creșterea clarității și comparabilității ofertelor într-un domeniu în care diferențele mici acumulate lunar pot produce efecte financiare reale. Abonamentele exprimate în euro sau în alte valute vor fi convertite în lei după un reper unic, oficial și verificabil – cursul de schimb comunicat de BNR în ziua lucrătoare precedentă datei emiterii facturii.

Rambursarea TVA: ANAF va putea extinde prin ordin lista situațiilor de risc

fiscal | Sorin Biban

Autor: Sorin Biban, Partener Taxe la Biriș Goran

OUG 38/2026 schimbă regulile generale de la art. 169 din Codul de procedură fiscală și mută o parte din criteriile de risc în zona reglementării administrative

Prin OUG nr. 38/2026, publicată în Monitorul Oficial nr. 393 din 8 mai 2026, regulile generale privind rambursarea TVA au fost ajustate într-un punct sensibil: identificarea contribuabililor care prezintă risc de rambursare necuvenită. Actul normativ modifică art. 169 din Codul de procedură fiscală, respectiv alin. (4) lit. d) și alin. (7), permițând ca anumite situații de risc să fie stabilite ulterior prin ordin al președintelui ANAF.

Modificarea nu vizează cuantumul TVA rambursate și nici regula de bază potrivit căreia rambursarea se face, ca principiu, cu inspecție fiscală ulterioară. Schimbarea reală privește filtrul de risc folosit de administrația fiscală atunci când decide dacă un decont cu sumă negativă de TVA și opțiune de rambursare trebuie soluționat mai prudent, inclusiv prin inspecție fiscală anticipată.

Pentru contribuabili, efectul practic este important: criteriile care pot conduce la încadrarea într-o zonă de risc nu vor mai fi epuizate exclusiv de textul Codului de procedură fiscală. ANAF primește o marjă mai largă de intervenție, prin act administrativ normativ.

Modificarea-cheie: litera d) de la art. 169 alin. (4) a fost rescrisă

În forma anterioară, art. 169 alin. (4) includea, printre situațiile de risc, și existența unor neconcordanțe semnificative, verificate și confirmate de organul fiscal, între informațiile declarate de contribuabil și cele raportate

de partenerii săi de afaceri, inclusiv în zona tranzacțiilor intracomunitare. Această formulare apărea expres în Codul de procedură fiscală, ceea ce oferea contribuabililor o imagine mai clară asupra uneia dintre ipotezele concrete de risc.

Prin OUG 38/2026, această literă d) a fost înlocuită cu o formulare mult mai largă. Noua regulă permite calificarea drept risc de rambursare necuvenită și în „alte situații stabilite prin ordin al președintelui ANAF”, dacă din acestea rezultă că persoanele impozabile prezintă un asemenea risc. Textul oficial al OUG 38/2026 confirmă această modificare punctuală a art. 169 alin. (4) lit. d).

Cu alte cuvinte, Codul nu mai descrie exhaustiv toate ipotezele relevante. El creează o normă de trimitere către un ordin ANAF, care va putea detalia sau completa situațiile în care contribuabilii sunt considerați cu risc de rambursare necuvenită a TVA.

A doua modificare importantă: procedura de aplicare va include și noile situații de risc

OUG 38/2026 nu se oprește la rescrierea literei d). Actul normativ modifică și art. 169 alin. (7), stabilind că procedura de aplicare a art. 169, precum și alte situații în care persoanele impozabile sunt considerate cu risc de rambursare necuvenită a TVA, se aprobă prin ordin al președintelui ANAF.

Această intervenție este relevantă din două motive.

În primul rând, ordinul ANAF nu va avea doar rol procedural. El va putea include și situații suplimentare de risc, în baza trimiterii făcute de art. 169 alin. (4) lit. d).

În al doilea rând, criteriile de risc devin mai ușor de actualizat. Anterior, extinderea listei din Cod necesita o modificare prin lege sau ordonanță. După OUG 38/2026, anumite ajustări vor putea fi operate prin ordin administrativ, adică

printr-un instrument normativ mai rapid și mai flexibil.

Ce rămâne neschimbat în arhitectura generală a rambursării TVA

Regula generală continuă să fie aceea că TVA solicitată la rambursare se restituie de organul fiscal central, iar inspecția fiscală se realizează ulterior. Această regulă este importantă deoarece rambursarea TVA are un impact direct asupra lichidității contribuabililor, mai ales în cazul companiilor cu investiții mari, exporturi, operațiuni intracomunitare sau solduri negative recurente.

Totuși, Codul păstrează excepțiile în care rambursarea poate fi condiționată de o inspecție fiscală anticipată. Acestea sunt relevante în special atunci când contribuabilul are înscrise în cazierul fiscal fapte sancționate ca infracțiuni, când ANAF identifică un risc de rambursare necuvenită pe baza informațiilor deținute sau când contribuabilul se află în lichidare voluntară ori insolvență, cu excepția cazurilor în care a fost confirmat un plan de reorganizare.

Pentru contribuabilii care nu sunt mari sau mijlocii, rămân relevante și alte situații particulare: primul decont cu sumă negativă depus după înregistrarea în scopuri de TVA, respectiv situația în care soldul solicitat la rambursare provine dintr-un număr de perioade mai mare decât numărul perioadelor de raportare aferente unui interval de 12 luni.

Prin urmare, OUG 38/2026 nu schimbă mecanismul de bază al rambursării, ci modifică zona de evaluare a riscului. Din perspectivă practică, aceasta este exact zona care poate decide dacă o rambursare se soluționează rapid sau intră într-un traseu de verificare mai complex.

De ce contează această schimbare pentru contribuabili

Din perspectiva companiilor, noua regulă introduce un plus de incertitudine operațională. În lipsa ordinului ANAF, contribuabilii știu că autoritatea fiscală are baza legală

pentru a stabili noi situații de risc, dar nu cunosc încă întreaga listă a acestor situații.

Această etapă intermediară trebuie tratată prudent. Firmele care solicită frecvent rambursări de TVA ar trebui să își verifice dosarele de justificare înainte de depunerea deconturilor, nu abia în momentul în care apare o solicitare de informații din partea organului fiscal.

În mod special, ar trebui revizuite următoarele zone:

- justificarea soldurilor negative de TVA;
- documentele aferente achizițiilor semnificative;
- corelarea dintre declarațiile proprii și cele ale partenerilor;
- istoricul diferențelor stabilite la controale fiscale anterioare;
- tranzacțiile cu parteneri care pot ridica semne de întrebare din perspectiva substanței economice;
- rambursările recurente sau de valoare mare.

Pragul deja existent în Cod rămâne relevant: diferențele mai mari de 10% din suma rambursată, dar nu mai mici de 50.000 lei pentru fiecare decont verificat, continuă să fie un indicator expres de risc. Acest reper trebuie tratat ca un semnal de audit intern, nu doar ca o formulă tehnică din Cod.

Miza fiscală: mai multă viteză pentru ANAF, mai puțină predictibilitate pentru companii

Din punctul de vedere al administrației fiscale, modificarea oferă un instrument de reacție mai rapidă. Dacă ANAF identifică tipologii noi de comportament fiscal riscant, nu mai este necesară o modificare legislativă primară pentru a le introduce în zona criteriilor relevante. Va putea utiliza ordinul președintelui ANAF, în limitele stabilite de Cod.

Din punctul de vedere al contribuabililor, însă, această flexibilitate administrativă cere o disciplină fiscală mai

ridicată. Nu va mai fi suficientă urmărirea modificărilor din Codul de procedură fiscală. Va deveni esențială monitorizarea ordinelor ANAF care pot completa procedura de rambursare și pot defini noi situații de risc.

În plus, OUG 38/2026 nu stabilește un termen până la care ANAF trebuie să emită ordinul relevant. Prin urmare, cadrul legal este deja în vigoare, dar detaliile administrative pot apărea ulterior.

Recomandare practică pentru companii

Pentru contribuabilii care solicită rambursări de TVA, abordarea prudentă este tratarea fiecărui decont cu opțiune de rambursare ca pe un dosar potențial verificabil. Asta înseamnă documente coerente, explicații economice clare, trasabilitate contractuală și reconciliere între evidențele contabile, fiscale și declarațiile depuse.

În special, companiile cu rambursări recurente ar trebui să își construiască o procedură internă de pre-verificare. Nu este suficient ca TVA să fie deductibilă în sens formal. În practică, contribuabilul trebuie să poată demonstra rapid de ce suma este rambursabilă, cum s-a format soldul negativ și de ce operațiunile declarate au substanță economică.

Concluzie

OUG 38/2026 nu modifică spectaculos regula generală a rambursării TVA, dar schimbă o piesă importantă din mecanismul de control: definirea situațiilor de risc. Prin rescrierea art. 169 alin. (4) lit. d) și modificarea alin. (7), ANAF primește competența de a stabili, prin ordin, noi cazuri în care contribuabilii pot fi considerați susceptibili de rambursare necuvenită.

Pentru mediul de afaceri, mesajul este clar: rambursarea TVA rămâne un drept, dar exercitarea acestui drept va fi analizată într-un cadru de risc mai flexibil și mai ușor de actualizat

de către autoritatea fiscală.

Declarația unică 2026: obligații fiscale pentru venituri din investiții, dividende, criptoactive și aur | Maria Gogea

Autor: Maria Gogea, Avocat Asociat Junior la Biriș Goran

Persoanele fizice care au realizat în 2025 venituri din investiții trebuia să verifice, până la 25 mai 2026, dacă depun formularul 212. Obligația nu apare doar atunci când trebuie plătit impozit pe venit, ci și atunci când veniturile intră în plafonul pentru contribuția de sănătate. În practică, diferența dintre un contribuabil conform și unul expus la risc fiscal stă în identificarea corectă a sursei venitului, a plătitorului și a modului în care a fost efectuată tranzacția.

Declarația unică rămâne relevantă pentru investitori, acționari, persoane care primesc venituri financiare din străinătate, deținători de criptoactive și contribuabili care valorifică aur de investiții. Regula de lucru este relativ simplă: se verifică dacă impozitul a fost deja reținut la sursă de un plătitor român / străin (caz în care este posibil să se diminueze obligațiile fiscale în România) și, separat, dacă veniturile nete cumulate generează obligația de plată a CASS.

Dobânzi și obligațiuni: tratament diferit în funcție de

plătitor

Veniturile din dobânzi bancare, plasamente financiare, împrumuturi sau obligațiuni trebuie analizate în funcție de rezidența fiscală a celui care face plata. Dacă venitul este achitat de o entitate română care are obligații de reținere la sursă, aceasta se va ocupa de plata și declarea impozitului respectiv, , iar beneficiarul nu îl mai declară prin formularul 212.

Totuși, această regulă nu exclude CASS. Dacă totalul veniturilor nete relevante ajunge la cel puțin 6 salarii minime brute, contribuabilul trebuie să depună declarația pentru stabilirea contribuției de sănătate. Cota este de 10%, aplicată la plafoanele de 6, 12 sau 24 de salarii minime brute, în funcție de nivelul veniturilor.

Dacă venitul provine de la un plătitor din afara României sau din instrumente emise pe piețe externe, contribuabilul trebuie să analizeze raportarea directă prin declarația unică. Excepția importantă privește titlurile emise de statul român sau de administrațiile locale, pentru care veniturile nu intră în sfera impozitului și nu atrag CASS.

Dividende: impozit reținut în România, declarare pentru surse externe

În cazul dividendelor distribuite de societăți românești, impozitul este, de regulă, reținut de societate. Beneficiarul nu mai declară acel impozit, însă trebuie să verifice dacă dividendele nete, împreună că cu alte tipuri de venituri obținute (cu excepția celor obținute din activități independente) depășesc plafonul de 6 salarii minime de la care se datorează CASS.

Pentru dividendele primite de la societăți nerezidente, persoana fizică are obligația de a le include în declarația unică, cu luarea în calcul a regulilor de evitare a dublei impuneri, acolo unde există documente justificative. Și în

această situație, contribuția de sănătate se stabilește separat, în funcție de plafonul atins.

Părți sociale, acțiuni și instrumente financiare

Vânzarea părților sociale sau a acțiunilor nelistate generează, pentru persoana fizică, obligația de declarare a rezultatului fiscal prin formularul 212. Aceeași abordare se aplică tranzacțiilor efectuate de rezidenți fiscali români cu instrumente financiare realizate prin intermediari străini fără prezență fiscală în România.

În schimb, pentru tranzacțiile efectuate prin intermediari autorizați rezidenți în România, impozitul este gestionat la nivelul intermediarului. Contribuabilul rămâne însă responsabil pentru analiza CASS, dacă veniturile nete depășesc pragurile legale. Este important de reținut că, în această ipoteză, rezultatul se determină pe operațiune, iar pierderile nu sunt regularizate ulterior de persoana fizică.

Criptoactive: praguri mici, dar evidență obligatorie

Transferurile de criptoactive pot genera obligații fiscale atunci când produc un avantaj economic. Nu contează doar conversia în bani, ci și schimbul între active digitale sau utilizarea acestora pentru achiziții.

Rezultatul se stabilește pe fiecare operațiune. Nu se declară tranzacțiile în pierdere și nici câștigurile sub 200 lei pe operațiune, dacă totalul anual nu depășește 600 lei. Depășirea acestor limite impune analiza impozitului și, după caz, a CASS. Pentru conformare, contribuabilul trebuie să păstreze rapoarte de platformă, extrase, istoricul tranzacțiilor și orice document care susține calculul fiscal.

Aur de investiții

Valorificarea aurului de investiții trebuie inclusă în analiza anuală a obligațiilor fiscale. Persoana fizică trebuie să

poată demonstra costul de achiziție, prețul obținut și rezultatul fiscal. Dacă există câștig impozabil, acesta se declară prin formularul 212, împreună cu eventuala contribuție de sănătate.

Concluzie

Pentru veniturile din 2025, conformarea fiscală nu se reduce la întrebarea dacă s-a reținut impozit. Declarația unică devine necesară mai ales când venitul provine din străinătate, când tranzacția nu este intermediată de un operator fiscal român sau când veniturile cumulate depășesc pragurile CASS. Contribuabilii trebuie să trateze formularul 212 ca pe un instrument de regularizare fiscală, nu ca pe o formalitate administrativă.

Tax Magazine nr. 2 Martie – Aprilie 2026

Sumar Tax Magazine Nr. 2/2026

Cuprins | Table of contents
Editorial
Marilena Crăciun – Protecția drepturilor contribuabililor. Reflecții după a patra ediție a Conferinței de Drept fiscal a Facultății de Drept a Universității din București
De actualitate
Biriș Goran – Tax alert
Costin Manta, Teona Mierlă – Cheltuielile auto, din „rutină contabilă” în zonă de risc fiscal: de ce a devenit deductibilitatea fiscală o prioritate pentru ANAF

Impozite directe

Andreea Mitiriță, Ștefan Cristescu, Romina Savu – EU Inc. – între ambiția integrării și limitele fiscalității naționale

Alexandru-Șerban Rățoi, Maria Dragomir – Economia colaborativă la apus – recalificarea fiscală a operațiunii de transport alternativ de persoane

Cristina Spirescu, Gabriela Ecobici – Creditul fiscal pentru activitățile de cercetare-dezvoltare: recalibrarea facilităților fiscale în era impozitului minim global

Filip Justin Cucu – Regimul microîntreprinderilor intră într-o nouă etapă. Mai puține societăți eligibile, dar reguli ceva mai clare

Impozite indirecte

Sînziana Radu, Raluca Petrariu – Imprescriptibilitatea reportării soldului negativ de TVA. Între neutralitate fiscală și securitate juridică

Elena-Laura Postolache – Argumente vechi și noi: este justificată imprescriptibilitatea dreptului de reportare a sumei negative de TVA?

Roxana Bujoreanu, Alina Man – Decizia ICCJ privind imprescriptibilitatea dreptului de a reporta soldul sumei negative a TVA

Valentin Alangiu – CJUE: Dreptul de deducere a TVA nu poate fi amânat din motive pur formale

Procedură fiscală

Emanuel Băncilă – Repararea integrală a prejudiciului în dreptul fiscal. Admisibilitatea cumulului dintre dobânda fiscală și actualizarea creanței cu rata inflației

Asigurări sociale

Andra Dicu, Diana Gogoașă – Concediile medicale în 2026: impactul noilor reguli asupra calculului indemnizațiilor și obligațiilor angajatorilor

Jurisprudență fiscală națională

Viorel Terzea – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada martie-aprilie 2026

Studiu EY: e nevoie de alfabetizare în domeniul inteligenței artificiale pentru generația de baby boomers

- **38% dintre *baby boomers* au declarat că învață activ cum să utilizeze inteligența artificială, comparativ cu 15% care nu manifestă interes**
- **Utilizatorii din generația *baby boomers* sunt conștienți că rezultatele AI pot fi inexacte, dar înțelegerea fenomenului de *bias* este mai redusă**
- **Organizațiile care investesc în design incluziv din perspectiva vârstei vor avea un avantaj competitiv**

Companiile și mediul academic care consideră că cei din generația *baby boomers* (60-85 de ani) nu ar fi interesați de adoptarea inteligenței artificiale riscă să marginalizeze din perspectiva incluziunii sociale un segment demografic important și să rateze astfel o oportunitate economică.

EY Ripples și organizația Older Adults Technology Services (OATS) din cadrul American Association of Retired Persons (AARP) au realizat un sondaj în rândul a 2.515 persoane cu vârste cuprinse între 60 și 85 de ani din 16 țări. Intitulat **Understanding Older Generations' Adoption of AI**, studiul prezintă o imagine nuanțată care pune sub semnul întrebării percepțiile comune cu privire la relația persoanelor în vârstă cu tehnologia.

Decalajul digital în rândul generației *baby boomers*

Potrivit studiului *Offline and Overlooked 2025*, realizat de Age UK, mai mult de o treime dintre persoanele din Marea Britanie, cu vârsta de peste 65 de ani, nu au competențe de bază în utilizarea internetului, multe dintre acestea nefiind capabile să efectueze operațiuni elementare, precum configurarea unei rețele Wi-Fi sau gestionarea parolelor. Noua cercetare EY a arătat că, în privința familiarizării cu inteligența artificială, 24% dintre respondenții din generația *baby boomers* se declară destul de familiarizați sau foarte familiarizați și, un aspect încurajator, 38% spun că învață în mod activ despre această tehnologie prin intermediul resurselor online, al materialelor video educaționale și al rețelelor sociale. Doar 15% au declarat că nu sunt deloc interesați să învețe despre inteligența artificială, ceea ce sugerează existența unui interes real pentru adoptare și educație.

Gillian Hinde, lider EY Global Corporate Responsibility, a declarat: „Organizația EY este dedicată reducerii decalajului digital prin dezvoltarea unor programe de educație incluzivă în domeniul inteligenței artificiale, care să permită persoanelor în vârstă să interacționeze cu tehnologia cu ușurință. Pentru valorificarea potențialului acestei categorii demografice importante în era AI, este esențial să acționăm pentru a ne asigura că nimeni nu este lăsat în urmă”.

Utilizarea și nivelul de alfabetizare IA în rândul generației *baby boomers*

Atunci când folosesc inteligența artificială, generațiile mai în vârstă declară interacțiuni în mare măsură pozitive, în special pentru activități profesionale (84%), învățare (83%) și activități creative (80%). Principala situație de utilizare este învățarea, indicat de 79% dintre respondenții care au utilizat instrumente AI. 44% își doresc resurse sau ghiduri ușor de utilizat, în timp ce 32% preferă cursurile de formare

online oferite de furnizorii de soluții de inteligență artificială. Dorința de învățare independentă este evidentă, însă la fel este și nevoia de sisteme de asistență mai bune. Totuși, persistă impedimente, precum temerile legate de confidențialitatea datelor, menționate de 41% dintre respondenți. În ceea ce privește nivelul de alfabetizare, 80% dintre respondenți consideră că „nu tot ceea ce este generat de AI a fost verificat pentru a asigura veridicitatea informațiilor”, ceea ce indică un nivel sănătos de scepticism față de rezultate.

Imperativul economic

Pentru companii, această situație reprezintă o piață semnificativă și insuficient valorificată. Generațiile mai în vârstă constituie un segment demografic numeros și în creștere, cu nevoi diverse și un nivel tot mai ridicat de implicare digitală. Organizațiile care investesc în design incluziv din perspectiva vârstei, oferă procese clare de integrare a noilor clienți și asigură o guvernanță transparentă a datelor vor construi relații de încredere cu această valoroasă categorie de clienți. Această nouă cercetare arată că persoanele încă active profesional utilizează inteligența artificială de trei ori mai mult decât cele pensionate, evidențiind faptul că locul de muncă rămâne o cale esențială pentru adoptarea inteligenței artificiale, inclusiv în rândul generațiilor mai în vârstă. Acest lucru sugerează că persoanele care au părăsit piața muncii înainte de apariția pe scară largă a instrumentelor AI reprezintă o categorie prioritară pentru asistență.

Facilitarea adoptării inteligenței artificiale în rândul generației *baby boomers* prin educație

Prin acțiuni coordonate, decidenții politici și educatorii au șansa de a crea trasee de studiu accesibile în domeniul inteligenței artificiale, prin intermediul bibliotecilor, al centrelor comunitare și al programelor educaționale pentru

adulți. Companiile pot acorda prioritate accesibilității și clarității în dezvoltarea produselor AI. În același timp, generațiile mai în vârstă ar trebui încurajate să utilizeze resurse de încredere și să experimenteze cu instrumente adaptate vârstei.

EY răspunde acestei nevoi prin programe pilot desfășurate împreună cu organizații precum Arist, o platformă tehnologică specializată în furnizarea de conținut accesibil și aplicat pentru dezvoltarea competențelor în domeniul inteligenței artificiale, prin diverse instrumente, inclusiv mesagerie instant. Cursul pune accent pe sprijinirea participanților în utilizarea cu ușurință a inteligenței artificiale în viața de zi cu zi, inclusiv prin folosirea unor instrumente AI de bază pentru îmbunătățirea comunicării cu cei apropiați, pentru simplificarea activităților cotidiene, cum ar fi gestionarea bugetului și a sănătății, precum și pentru explorarea unor aplicații legate de hobby-uri și domenii de interes. Programul pilot inițial va fi lansat în Germania și Indonezia la mijlocul anului 2026.

Alex Glazebrook, vicepreședinte pentru operațiuni comerciale al organizației OATS din cadrul AARP, a declarat: „Persoanele în vârstă integrează din ce în ce mai mult tehnologia și inteligența artificială în viața lor, în moduri care răspund nevoilor și preferințelor lor specifice. Prin programul nostru, Senior Planet, oferim cursuri gratuite în domeniul inteligenței artificiale pentru persoanele în vârstă, iar acestea se numără constant printre cele mai căutate programe ale noastre. Datele din acest raport sunt clare: în ceea ce privește inteligența artificială, persoanele în vârstă sunt curioase și își doresc să învețe mai mult”.

Politica industrială revine în prim-plan: cum încearcă România să accelereze investițiile strategice printr-un nou val de scheme de ajutor de stat

Autor: Sebastian Popescu, Partener, coordonator al liniei de servicii de Consultanță în domeniul Granturilor și Stimulentelor, EY România

- **România lansează cel mai ambițios pachet de politică industrială din ultima perioadă: 9 scheme de ajutor de stat, cu buget estimat de 5 miliarde de euro până în 2032, inclusiv un instrument dedicat proiectelor de peste 200 milioane euro, o lacună importantă până acum în arsenalul de atragere a investițiilor strategice**
- **Competiția regională nu așteaptă: Polonia, Cehia și Ungaria oferă deja un mix de finanțare nerambursabilă, termene de evaluare garantate și platforme administrative integrate. Fără instrumente comparabile, România pierde proiecte-ancoră capabile să genereze ecosisteme industriale întregi**
- **Succesul depinde de implementare, în afară de design: experiența anterioară a Ministerului de Finanțe – 1,8 miliarde euro acordați, 36.000+ locuri de muncă generate – arată că România poate livra. Dar amploarea noului pachet impune fast-track administrativ real, coordonare interministerială și capacitate umană suplimentară – altfel, un pachet bine conceput riscă să rămână pe hârtie**

În ultimii ani crizele suprapuse – pandemia, tensiunile geopolitice, transformarea energetică și competiția tehnologică globală, au determinat guvernele să regândească rolul statului în orientarea investițiilor. În Europa Centrală și de Est, statele concurează activ pentru a atrage investiții în lanțuri valorice strategice, precum bateriile pentru vehicule electrice, semiconductorii, echipamentele pentru energie regenerabilă sau tehnologiile digitale avansate.

În acest context, dar și în cel al situației macroeconomice a României, Guvernul de la București a lansat un nou pachet amplu de scheme de ajutor de stat, estimat la aproximativ 5 miliarde de euro până în 2032. Acesta reprezintă una dintre cele mai ambițioase inițiative de politică industrială din ultima perioadă și vine într-un moment în care economia românească se confruntă simultan cu provocări structurale și cu oportunități de repoziționare în arhitectura industrială europeană.

Noul pachet de scheme de ajutor de stat: structură și obiective

Pachetul propus de Guvernul României include 9 scheme distincte de ajutor de stat, administrate în principal de Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și cu implicarea Băncii pentru Investiții și Dezvoltare. Acestea vizează o gamă largă de domenii – de la tehnologii avansate și cercetare-dezvoltare, până la industrii strategice, convergență regională și sprijin pentru antreprenoriatul românilor din diaspora. Bugetul total al schemelor cu alocări clar definite este de 3,95 miliarde de euro, iar estimările sugerează că suma totală ar putea ajunge la aproximativ 5 miliarde de euro, dacă includem și instrumentul dedicat investițiilor strategice de mari dimensiuni.

Unul dintre cele mai relevante elemente de noutate ale pachetului de măsuri de relansare economică îl reprezintă instituirea unui cadru dedicat finanțării investițiilor cu

impact semnificativ în economie, vizând proiecte de peste 200 milioane euro. Acest instrument, așteptat de mult timp de mediul investițional, răspunde unei lacune a politicii industriale din România: absența unui mecanism suficient de robust pentru atragerea proiectelor de tip „ancoră”, capabile să genereze valoare adăugată ridicată, să dezvolte lanțuri valorice integrate local și să producă efecte de multiplicare la nivelul economiei. Importanța unui astfel de cadru este cu atât mai mare cu cât deciziile investitorilor sunt influențate nu doar de nivelul sprijinului financiar, ci și de predictibilitatea cadrului normativ, rapiditatea proceselor administrative și capacitatea statului de a oferi soluții integrate – de la infrastructură și utilități, până la autorizare și coordonare interinstituțională.

Dincolo de acest pilon central, pachetul guvernamental include o serie de scheme sectoriale care vizează obiective clare: dezvoltarea clusterelor industriale și stimularea producției în sectoare cu deficit comercial accentuat; valorificarea resurselor minerale strategice și critice; accelerarea investițiilor în tehnologii „net-zero” și în industrii cu amprentă redusă de carbon; consolidarea capacităților de cercetare-dezvoltare și inovare prin combinații de granturi și facilități fiscale extinse, precum și sprijinirea industriei de apărare, într-un context geopolitic care accentuează importanța autonomiei industriale și a securității economice.

Complementar, pachetul propune instrumente financiare orientate către convergența regională și creșterea competitivității economiilor locale, precum și programe dedicate antreprenoriatului românesc din diaspora, cu rolul de a mobiliza capital, know-how și inițiativă antreprenorială către economia națională. Această diversificare a instrumentelor reflectă o abordare matură a politicii de investiții, care recunoaște nevoia unor soluții diferențiate, adaptate tipologiei proiectelor și profilului beneficiarilor.

Perspectiva EY: cum ar putea fi rafinate aceste instrumente

Din perspectiva EY, pachetul de scheme de sprijin propus de Guvern reprezintă unul dintre cele mai ambițioase demersuri de politică industrială și investițională din ultimele perioadă. România beneficiază deja de o experiență solidă în proiectarea și implementarea schemelor de ajutor de stat, iar Ministerul Finanțelor a demonstrat, în ultimii 10–20 de ani, o capacitate instituțională foarte bună de a gestiona programe complexe, cu respectarea rigorilor europene în materie de ajutor de stat și cu rezultate cuantificabile în atragerea de investiții productive. Potrivit datelor oficiale aferente ultimului deceniu, schemele de finanțare administrate de Ministerul Finanțelor au acordat ajutoare de stat în valoare cumulată de peste 1,8 miliarde euro către mai mult de 230 de companii, sprijinind investiții totale de aproximativ 4,4 miliarde euro și contribuind la crearea a peste 36.000 de locuri de muncă.

În acest context, noul pachet vine nu ca o schimbare de direcție, ci ca o extindere semnificativă a ariei de intervenție, atât ca volum financiar, cât și ca diversitate de instrumente și obiective strategice.

În cazul cadrului dedicat investițiilor cu impact semnificativ în economie (peste 200 milioane euro), practica internațională confirmă faptul că investitorii strategici nu aleg o locație doar în funcție de nivelul grantului. Decizia este influențată decisiv de viteza procesului administrativ, predictibilitatea cadrului de reglementare și capacitatea statului de a livra infrastructura necesară la timp. În acest sens, schema ar putea fi consolidată prin introducerea unor mecanisme reale de *fast-track* administrativ, cu termene clar definite pentru obținerea autorizațiilor și avizelor, precum și prin integrarea, încă din faza de planificare, a componentelor de infrastructură esențiale: acces la energie, utilități, conectivitate logistică și digitală.

Totodată, o prioritizare explicită a investițiilor cu efect de ancoră – capabile să genereze ecosisteme industriale locale – ar putea amplifica impactul pe termen lung. Exemple relevante

includ bateriile și mobilitatea electrică, semiconductorii și electronica avansată, materialele avansate sau industria chimică verde. Un cadru simplificat, pre-notificat la Comisia Europeană pentru domeniile prioritare, ar aduce un plus de flexibilitate și predictibilitate în relația cu investitorii.

În paralel, dezvoltarea unei platforme dedicate investitorilor strategici, cu rol de coordonare interministerială și de interfață unică cu autoritățile centrale și locale, ar contribui la reducerea fragmentării administrative – unul dintre principalele riscuri percepute de investitorii de mari dimensiuni.

În ceea ce privește schema destinată industriei prelucrătoare, obiectivul declarat – reducerea deficitului comercial și creșterea producției interne – ar putea fi susținut mai eficient printr-o orientare către lanțuri valorice specifice, nu exclusiv către coduri CAEN generale. Lista de activități eligibile poate rămâne largă, însă prioritizarea ar putea viza acele segmente unde decalajele sunt structurale și impactul economic potențial este ridicat: echipamente și componente electronice, produse chimice și farmaceutice, mașini și echipamente de transport sau sub-segmente auto cu tehnologie complexă.

Corelarea intensității ajutorului de stat cu impactul net asupra balanței comerciale, precum și introducerea unor stimulente suplimentare pentru integrarea furnizorilor locali, ar putea direcționa mai eficient resursele publice către proiecte cu valoare adăugată ridicată. În același timp, includerea unei componente obligatorii de modernizare tehnologică – de exemplu, un nivel minim de automatizare – ca criteriu de eligibilitate, nu doar de punctaj, ar contribui la evitarea finanțării unor investiții cu profil low-cost și la orientarea sprijinului către transformare industrială reală.

Simplificarea mecanismului de evaluare, prin reducerea criteriilor de punctaj la un set restrâns și clar corelat cu

impactul economic și fiscal, ar putea accelera procesul administrativ și crește transparența decizională. Stabilirea unor ferestre de depunere recurente, în aceleași perioade ale anului, precum și scurtarea termenelor de analiză și plată, ar consolida predictibilitatea pentru mediul privat.

Nu în ultimul rând, amploarea acestui pachet de relansare economică ridică, în mod natural, provocări de ordin operațional. Având în vedere volumul de proiecte potențiale, diversitatea instrumentelor și complexitatea evaluărilor, este rezonabil de anticipat că implementarea eficientă va necesita alocarea de resurse umane suplimentare, peste capacitatea actuală a echipelor implicate. Aceasta nu diminuează performanța demonstrată de autorități în gestionarea schemelor de ajutor de stat din ultimii ani, ci reflectă o realitate obiectivă: succesul unui pachet atât de ambițios depinde nu doar de structura legislativă, ci și de capacitatea administrativă de a livra rapid, coerent și predictibil.

Pentru România, noul pachet de scheme de ajutor de stat reprezintă o oportunitate foarte bună de a schimba modelul de dezvoltare economică. Dacă vor fi implementate eficient, aceste instrumente pot contribui la atragerea unor investiții strategice capabile să genereze ecosisteme industriale, să stimuleze inovarea și să reducă dependența de importuri în sectoare cheie.

Într-o perioadă în care competiția regională pentru investiții devine tot mai intensă, România are șansa de a se poziționa ca un actor relevant în noile lanțuri industriale europene. Dar această oportunitate depinde de capacitatea noastră, ca țară, de a transforma un pachet ambițios de politici publice într-un instrument funcțional și credibil pentru mediul de afaceri.

Tax Magazine Nr. 1 – ianuarie – februarie 2026

Sumar Tax Magazine Nr. 1/2026

[Cuprins](#) | [Table of contents](#)
Editorial
Marilena Crăciun – 2026 – începutul unei relansări economice?
De actualitate
Sorin Biban – POS obligatoriu din 2026, chiar și fără încasări în numerar
Nadia Oanea – Noi facilități fiscale aplicabile din 2026
Raluca Popa – Perspective 2026: holdingul ca platformă pentru scalarea afacerilor
Raluca Popa, Amelia Toader – Controversă fiscală: au dreptul companiile să scutească de impozit profitul reinvestit în active finanțate din fonduri nerambursabile sau nu?
Impozite directe
Günay Duagi – O nouă etapă pentru fondurile de investiții: schimbări legislative majore, ce ar putea conduce la o transformare vizibilă a modului în care românii își administrează activele
Impozite indirecte
Ecaterina Vlasie – Regimul fiscal al serviciilor medicale în materia TVA: între neutralitate, scutiri și cotele reduse (II)
Izabela Stoicescu – Tratamentul de TVA pentru ajustările de prețuri de transfer – tranșare sau amânare în cauza C-603/24 Stellantis Portugal?
Andrada-Mihaela Barbu – Despăgubirile – baza de impozitare în materia TVA
Venituri publice
Alin Negrescu, Alexandru Comănescu – Când veniturile locale nu mai ajung: provocări și direcții de finanțare pentru marile orașe
Jurisprudență fiscală națională
Axente Irinel Andrei, Viorel Terzea – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Studiu EY: România – o țară în schimbare, cu peste 3 milioane de emigranți temporari în ultimii aproape 20 de ani și o creștere a imigrației care redefinește piața muncii

EY lansează studiul „**Migrația la răscruce de drumuri: Evoluția emigrației și imigrației în România în cadrul sistemului global”**. Studiul analizează impactul migrației asupra României și evidențiază provocările și oportunitățile generate de acest fenomen care influențează atât economia, cât și structurile sociale și culturale.

Migrația: o realitate complexă

În ultimele decenii, numărul migranților la nivel global a crescut semnificativ, atingând peste 300 de milioane de persoane. Această creștere este determinată de factori precum conflictele armate, instabilitatea economică și decalajele sociale. În Uniunea Europeană, migrația se suprapune cu îmbătrânirea populației și deficitul de forță de muncă, iar

România nu face excepție.

România se confruntă cu o dublă realitate: pe de o parte, emigrarea masivă a cetățenilor săi, în special a tinerilor și a celor bine pregătiți, iar pe de altă parte, o creștere a imigrației, ca răspuns la nevoile economice ale țării. Această dinamică a fost accentuată de conflictul din Ucraina, care a generat un aflux semnificativ de refugiați.

Corina Mîndoiu, Partener, Servicii de Asistență în Capitalul Uman, EY România: „Migrația nu este un fenomen pur social, ci și unul economic care influențează guvernele și mediul de afaceri. La nivel global, sute de milioane de oameni trăiesc în afara țării de origine, iar Europa este destinația principală. Valul migraționist poate fi o oportunitate, dar implică și riscuri majore. Pentru mediul de afaceri din România acesta presupune o verificare riguroasă a tot ce înseamnă lanț de recrutare a imigranților și un control strict asupra intermediarilor. Un proces de selecție mai riguros poate implica pe termen mediu și lung, timp suplimentar și costuri mai ridicate. În schimb, acest lucru protejează companiile de riscuri juridice și de imagine care pot afecta direct profitabilitatea și pot genera cheltuieli semnificative pentru remedierea impactului asupra reputației”.

Impactul emigrației asupra României

Fenomenul de emigrare a avut un impact profund asupra României, cu o scădere a populației rezidente de aproximativ 2,3 milioane de persoane în ultimele două decenii. Această pierdere a afectat capitalul uman, în toate segmentele de calificare. Tinerii profesioniști și specialiștii pleacă în căutarea unor oportunități mai bune, ceea ce generează un deficit de forță de muncă în sectoare esențiale, precum tehnologia informației, ingineria și serviciile profesionale.

Studiul subliniază că, în perioada 2008-2024, România a pierdut un volum semnificativ de rezidenți, iar emigrarea a

devenit un fenomen definitoriu al societății românești post-comuniste. Această situație a generat provocări economice, dar și oportunități, prin creșterea remitențelor trimise acasă de românii care lucrează în străinătate.

Polonia, pe de altă parte, a implementat cu succes o serie de măsuri menite să încurajeze reîntoarcerea cetățenilor săi care au emigrat. Prin programe precum „Polish Returns Programme”, guvernul polonez oferă sprijin financiar, asistență pentru locuință și oportunități de angajare în universități și institute de cercetare, facilitând astfel reintegrarea acestor profesioniști în economia națională.

În contrast, România, deși a început să recunoască importanța atragerii diasporei, se confruntă cu provocări în crearea unui cadru atractiv și eficient pentru reîntoarcerea românilor. Deși remitențele trimise de românii din străinătate contribuie semnificativ la economia locală, este esențial ca România să dezvolte politici mai clare și mai accesibile pentru a încuraja întoarcerea cetățenilor săi, inclusiv prin stimulente fiscale și programe de reintegrare adaptate nevoilor acestora. Această reintegrare este cu atât mai importantă cu cât în ultimii ani asistăm la un fenomen vizibil de întoarcere în țară a unui număr din ce în ce mai mare de cetățeni români care au emigrat anterior. Atunci când aceste persoane nu se reintegrează pe piața muncii, șomajul crește, punându-se presiune pe sistemul de pensii, dar și asupra sistemului de asigurări sociale de sănătate.

Imigrația ca soluție

Pe de altă parte, România a început să se contureze ca o destinație atractivă pentru imigranți, în special din țări precum Nepal, Sri Lanka și Turcia. Companiile românești caută activ forță de muncă din diverse colțuri ale lumii pentru a acoperi deficitul de personal. Această tendință este esențială pentru menținerea competitivității economice și pentru susținerea creșterii economice.

Studiul EY evidențiază că, în perioada 2022-2024, România a înregistrat un sold migrator pozitiv, cu mai mulți imigranți temporari decât emigranți temporari. Această schimbare oferă o oportunitate concretă pentru consolidarea bazei de resure umane și pentru susținerea creșterii economice, dar depinde de capacitatea de integrare a acestor lucrători în piața muncii.

Iulian Pasniciuc, Director, Servicii de Asistență în Capitalul Uman, EY România: „România este într-o etapă de evoluție în care devine mai relevantă ca destinație de muncă. Există două forțe care ajută acest trend, pe de o parte economia are nevoie de forță de muncă, iar companiile simt o presiune ridicată când vine vorba de recrutare și retenție. Pe de altă parte, România devine tot mai atractivă pentru imigranți cu atât mai mult cu cât ultimele date Eurostat arată că România a înregistrat cea mai mare creștere a venitului real al gospodăriilor pe cap de locuitor cu 134% între 2004 și 2024”.

Cu toate acestea, integrarea imigranților rămâne o provocare. Barierele lingvistice, lipsa competențelor cerute de piața muncii și dificultățile administrative pot îngreuna procesul de integrare. Este esențial ca mediul de afaceri și autoritățile să colaboreze pentru a dezvolta politici eficiente de integrare, care să faciliteze accesul imigranților pe piața muncii și să asigure o tranziție lină către o viață activă și productivă în România.

Impactul conflictului din Ucraina asupra migrației în România

Conflictul dintre Rusia și Ucraina, început în februarie 2022, a generat un aflux semnificativ de refugiați în România, transformând țara într-un coridor major de tranzit și, pentru mulți, într-o destinație temporară de ședere. Până în aprilie 2025, România a înregistrat peste 11,5 milioane de intrări de cetățeni ucraineni, dintre care aproximativ 252.407 au beneficiat de protecție temporară. Conform analizei EY, România a avut preponderent rolul unei țări de tranzit, nu al unei destinații principale, înregistrând o pondere mai scăzută

din totalul ucrainenilor care au părăsit Ucraina, ca urmare a conflictului cu Rusia.

Această situație a creat atât provocări, cât și oportunități pentru economia românească, oferind companiilor locale o resursă valoroasă de forță de muncă în sectoare cu deficit de personal. În timp ce majoritatea refugiaților ucraineni sunt la vârste active, integrarea lor pe piața muncii rămâne o provocare, în principal din cauza barierelor lingvistice și a diferențelor culturale. Totuși, cu sprijinul adecvat din partea mediului de afaceri și a autorităților, România poate transforma această criză umanitară într-o oportunitate de dezvoltare economică și socială.

Nomazii digitali: o oportunitate emergentă

Un alt aspect important al migrației este creșterea numărului de nomazi digitali, profesioniști care lucrează la distanță și care aleg să își desfășoare activitatea din România. Acești nomazi digitali pot aduce competențe avansate și pot contribui la economia locală, stimulând consumul și inovația. România a introdus un cadru legal pentru a atrage nomazii digitali, dar este necesar să se simplifice procesul de obținere a vizelor și să se reducă cerințele birocratice pentru a face țara mai atractivă pentru acești profesioniști.

Este esențial ca mediul de afaceri și autoritățile să colaboreze pentru a transforma migrația într-un avantaj competitiv. Prin politici eficiente de integrare, sprijin pentru imigranți și atragerea nomazilor digitali, România poate beneficia de pe urma acestui fenomen și poate construi un viitor economic sustenabil.

Studiul „Migrația la răscruce de drumuri” oferă o analiză detaliată a acestor dinamici și subliniază importanța unei abordări strategice în gestionarea migrației. România are potențialul de a deveni o destinație atractivă pentru lucrători din întreaga lume, dar acest lucru necesită un

angajament ferm din partea tuturor actorilor implicați.

Evoluții în 2026: Munca flexibilă promite mult, dar echilibrul real rămâne o provocare | Claudia Sofianu

Autor: Claudia Sofianu, Partener, People Advisory Services Leader, EY România

Problema echilibrului dintre viața profesională și cea personală este mai veche decât am crede și nu a apărut dintr-o dată, dar în ultimii ani, cel puțin post-pandemici, discuțiile au căpătat amploare și mai multe nuanțe. Pentru că și actualul context este de mii de ori mai complex comparativ cu perioada antică (da, încă din Antichitate, Aristotel și Cicero au adus ideea pentru prima oară în atenția societății) sau cu anii '70 – '80, perioada în care a fost definit mai bine conceptul, în Marea Britanie și SUA.

Cât despre zona europeană, respectiv UE, politicile publice privind echilibrul dintre muncă și viața privată sunt rezultatul unei evoluții graduale, care a început cu Pilonul European al Drepturilor Sociale (2017) până la Directiva UE 2019/1158 (fiind de transpus de către statele membre până în 2022). Sub semnul acestora au fost scrise politicile naționale și deciziile companiilor privind concilierea (termen poate mai potrivit comparativ cu acela de echilibrare) a vieții de familie cu cea profesională.

Practic, cadrul juridic european a cuprins, astfel, și aspecte

privind flexibilitatea muncii, echitatea de gen și protecția socială. Am putea aprecia, de altfel, că aceasta este o tendință la nivel global, iar principala întrebare acum este cui anume îi revine principala responsabilitate privind acest mult-căutat echilibru: statului, ca autoritate de reglementare a raporturilor de muncă, angajatorului, ca susținător al mediului de muncă prin producție și servicii sau angajatului, ca principal deținător al controlului asupra timpului, acțiunilor și comportamentelor sale?

Teoriile înclină într-o parte sau alta, răspunsul nu e simplu, dar e cert doar ceea ce relevă studiile foarte aplicate și concrete: preocuparea tot mai acută a oamenilor, indiferent de ce parte a baricadei se află, pentru acest aspect delicat.

Angajații pun fericirea la job și acasă pe primul loc

Pe măsură ce piața muncii se redresează în era post-pandemică, conceptul tradițional de *work–life balance* a evoluat de la simpla separare între muncă și viața personală într-un model (de business chiar) din ce în ce mai integrat și adaptiv. Transformările tehnologice, schimbările demografice și așteptările noilor generații practic, nu doar teoretic, au ajuns să redeseneze modul în care angajații și angajatorii înțeleg (să ofere și să ceară) acest echilibru dintre timpul profesional și cel privat.

Date recente (2025) arată, pentru prima dată în 22 de ani de cercetare, faptul că echilibrul între viața profesională și cea personală a devenit principalul factor în alegerea unui loc de muncă pentru angajați la nivel global, înaintea criteriului financiar (salariu, venituri și beneficii) în preferințe. Un sondaj internațional Randstad, din 2025 (Work-life balance tops pay: randstad's workmonitor reveals new workplace baseline. | Randstad) arată că 83% dintre angajați pun pe primul loc acest echilibru, alături de siguranța locului de muncă, comparativ cu 82%, care optează pentru salariu ca fiind un criteriu.

Programele de lucru flexibile și munca hibridă oferă angajaților libertatea de a-și organiza mai bine timpul și de a gestiona mai ușor responsabilitățile profesionale și cele personale. În același timp, inițiativele de well-being, precum consilierea psihologică sau workshopurile de gestionare a stresului și a altor situații complexe de viață, îi pot ajuta să își dezvolte abilități utile pentru a face față perioadelor aglomerate ori situațiilor dificile.

În pofida accentului pus pe rolul angajatorilor, experții subliniază că echilibrul real începe cu responsabilitatea individuală a angajatului. Aceasta înseamnă că angajații trebuie să își definească și să își apere limitele în utilizarea flexibilității – inclusiv prin politici personale de deconectare digitală în afara orelor convenite și prin comunicarea clară a disponibilității către manageri. De asemenea, negocierea programului în funcție de responsabilități externe (îngrijirea copiilor, educație, sănătate), dar și despre planificarea activităților după ritmul propriu și dezvoltarea competențelor de auto-management contribuie la un echilibru mai bun între viața personală și cea profesională.

Ce pot face companiile

Angajatorul poate sprijini un echilibru sănătos între viața profesională și cea personală a angajaților în primul rând prin asigurarea condițiilor necesare pentru ca aceștia să-și desfășoare activitatea eficient. Roluri bine definite, procese clare, acces la sisteme și echipamente moderne care le permit să lucreze fără blocaje, precum și programe adecvate de formare și dezvoltare profesională sunt doar câteva aspecte. În plus, un pachet salarial aliniat, atât responsabilităților postului, cât și tendințelor din piață, contribuie direct la stabilitatea financiară a angajaților și reduce nevoia acestora de activități suplimentare pentru a-și completa veniturile.

Pare evident, pentru organizațiile care vor să rămână competitive pe piața muncii în 2026, faptul că adaptarea la noile așteptări nu mai este o opțiune, ci o chestiune strategică. Recomandarea ar fi ca, pe lângă o bună definire a rolului și poziției unui angajat în companie (opțiuni de lucru clare, hibrid/remote, flexibilitate de program și descrieri clare de post) să se ia în considerare și opțiuni de program personalizat, săptămâni comprimate sau ore adaptate responsabilităților individuale, integrarea zilelor de sănătate mintală în concediul plătit sau acces la servicii de consiliere și traininguri pentru manageri. Recent, a fost adusă în discuție, ca exemplu în acest sens, chiar pentru piața din România, includerea în beneficiile oferite angajatului a unor „ore culturale”, tocmai pentru a contribui la starea de bine a angajaților.

Nota bene, tot în România, un studiu recent al Consiliului Economic și Social (CES) arată că românii lucrează, în medie, peste 40 de ore pe săptămână, mai mult decât media UE, iar orele neplătite peste program sunt un lucru obișnuit, ceea ce sporește gradul de stres și epuizare. Deși salariile au crescut nominal, inflația și scumpirea locuințelor și utilităților au redus puterea de cumpărare, astfel că pentru multe gospodării timpul liber devine un „lux economic”, iar presiunea financiară determină acceptarea muncii suplimentare sau a mai multor joburi. Două treimi dintre angajați declară că au observat cazuri de burnout în jurul lor, însă raportarea oficială a problemelor de sănătate mintală rămâne foarte scăzută. Studiul sugerează o cultură a tăcerii, care maschează de fapt amploarea reală a fenomenului.

Pe de altă parte, România are una dintre cele mai scăzute ponderi ale muncii part-time și ale telemuncii din UE. Deși legislația permite forme flexibile, aplicarea lor este inegală, iar multe organizații rămân atașate modelului clasic de prezență fizică îndelungată. De asemenea, rolurile tradiționale de gen persistă, iar femeile sunt mai afectate de

conflictul muncă–familie. Lipsa serviciilor de îngrijire accesibile și utilizarea redusă a concediilor parentale de către tați limitează participarea femeilor pe piața muncii și accentuează dezechilibrul. Plus alte elemente care duc la inexistența, în multe cazuri, a unei limite clare între viața personală și cea profesională, descurajând negocierea timpului personal. Toate sunt încă *tare* ale pieței muncii locale și va lua timp de remediere și reașezare pe noi principii.

Concluzie: integrare responsabilă pentru reziliență pe termen lung

Această abordare dual – de susținere organizațională și practici individuale conștiente – este esența unei piețe a muncii sustenabile și reziliente în 2026 și în viitor. Flexibilitatea, autonomia și wellbeing-ul nu mai sunt simple „beneficii" opționale, ci componente strategice ale economiei moderne a muncii. Organizațiile care vor să atragă și să păstreze talente trebuie să adopte politici bazate pe flexibilitate personalizată și sprijin concret pentru sănătatea mintală. În același timp, fiecare angajat trebuie să își asume responsabilitatea activă pentru modul în care își definește și își protejează echilibrul profesional–privat.

Conferința anuală de Fiscalitate EY: 20 de ani de (r)evoluție fiscală în România

Cea de-a 20-a ediție a Conferinței Anuale de Fiscalitate organizată de EY România sub semnul a două decenii de istorie

fiscală modernă, a reunit peste 200 de reprezentanți ai mediului de afaceri din România și ai autorităților, principalele teme ale discuțiilor fiind centrate pe evoluția sistemului fiscal românesc și etapele importante parcurse în această decadă, dar și pe recentele schimbări legislative, creșterea taxelor pentru companii și persoane fizice, precum și digitalizarea sistemului fiscal.

Specialiștii EY România au oferit informații și răspunsuri detaliate, ca principii și modalități de abordare, pentru înțelegerea provocărilor din 2026. Vor continua măsurile din pachetele fiscale anunțate și aprobate încă de anul trecut, definite ca parte a unei adevărate revoluții fiscale în România.

Din partea autorităților, a participat domnul Adrian Nicușor Nica, Președinte ANAF.

„Anul 2026 vine în urma unui 2025 agitat din foarte multe puncte de vedere. Totuși, anul trecut s-a încheiat din punct de vedere financiar-bugetar mai bine decât se aștepta multă lume. Am intrat în 2026 cu multe speranțe că va fi un an mai calm din punct de vedere legislativ și că va fi urmat de un alt an, unde investitorii vor vedea revenirea la normal prin eliminarea IMCA și stabilizarea multor altor elemente fiscale”, spune Alex Milcev, Partener, Liderul Departamentului de Asistență Fiscală și Juridică EY România.

La rândul ei, Miruna Enache, Partener, Liderul Diviziei de Asistență Fiscală în Tranzacții, EY România, a explicat: „Trecerea de la un sistem fiscal birocratic dependent de hârtie la o arhitectură digitală în care comunicarea, raportarea și analiza de risc au ambiția de a fi integrate aproape în timp real, introducerea Spațiului Privat Virtual, standardizarea formatelor de raportare și utilizarea datelor colectate pentru analiza de risc au redefinit modul în care contribuabilii interacționează cu administrația fiscală. Digitalizarea nu este doar o modernizare tehnică, aceasta a

schimbat însăși natura conformării fiscale”.

Perspective și așteptări 2026

Din multitudinea de aspecte pe care sistemul fiscal românesc le are de perfectat, s-au desprins câteva teme-cheie. Controversele privind prețurile de transfer rămân o provocare semnificativă pentru companii, în special în zona serviciilor intragrup și a alocării profiturilor.

”Pe fondul analizei tot mai detaliate a autorităților, companiile trebuie să asigure documentație solidă. Totodată, acordurile de preț în avans (APA) devin un instrument esențial pentru prevenirea disputelor și evitarea escaladării acestora în litigii sau proceduri amiabile”, a detaliat Adrian Rus, Partener, Liderul Departamentului Prețuri de Transfer, EY România.

Pe de altă parte, zona de asistență juridică este esențială pe tema controalelor și a inspecțiilor fiscale, pentru a identifica la timp riscurile de neconformare, dar și oportunitățile din legislație, potrivit explicațiilor lui Emanuel Băncilă, Partener, Liderul Practicii de Litigii și Controverse Fiscale, Băncilă, Diaconu şi Asociații SPRL.

Intersecția dintre TVA și prețurile de transfer, dreptul de deducere și scutirile de TVA au fost de asemenea teme discutate, fiind domenii în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a stabilit deja repere cu impact direct asupra rezultatelor inspecțiilor fiscale.

„În paralel cu integrarea instrumentelor digitale de control – precum e-Factura, SAF-T, e-Transport și e-TVA – autoritățile fiscale își extind capacitatea de analiză, fără ca acest proces să modifice standardele juridice aplicabile în domeniul TVA, al accizelor și al altor impozite indirecte. Pentru mediul de afaceri, aceste evoluții confirmă importanța unei abordări integrate a conformării fiscale, care să coreleze raportările digitale cu realitatea economică a tranzacțiilor”,

a explicat Georgiana Iancu, Partener, Liderul Liderul Departamentului Impozite Indirecte și Digitalizare Fiscală, EY România.

Din seria veștilor bune face parte reducerea IMCA din acest an și eliminarea sa din 2027, ceea ce reprezintă un semnal pozitiv pentru mediul de afaceri, în timp ce noile limitări de deductibilitate și accentul pe controale, digitalizare și prețuri de transfer impun companiilor să se pregătească din timp.

”Asigurarea conformării corecte, pentru evitarea inconvenientelor și a potențialelor consecințe nedorite ale controalelor fiscale, va putea avea loc numai prin gestionarea eficientă a riscului fiscal”, a adăugat Călin Stan, Partener Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL

Schimbările anunțate în zona fiscală și a relațiilor de muncă marchează, la rândul lor, o etapă importantă de responsabilizare și transparență în tabloul general al pieței muncii din România. Noul format al Declarației Unice, cu precompletare din surse ANAF, este un pas înainte în digitalizare, dar mută accentul pe contribuabil, care va trebui să verifice și să corecteze eventualele erori, inclusiv prin adăugarea veniturilor din străinătate. Directiva europeană privind transparența salarială aduce obligații semnificative de raportare și revizuire a politicilor interne, cu riscuri reale de sancțiuni în caz de neconformare.

Stela Andrei, Partener, People Advisory Services, EY România: „Provocările din zona forței de muncă și fiscalității persoanelor fizice vor continua. Noile măsuri de impozitare a veniturilor pasive, apar pe fondul presiunilor exercitate de instituțiile internaționale pentru renunțarea la cota unica de impozitare, cu o presiune fiscală mai mare pe consum, proprietate și câștiguri de capital. Aceste schimbări sunt însoțite de accelerarea proceselor de digitalizare, actiuni noi in zona migratiei, de extinderea schimbului automat de

informații între instituții și state, precum si inspecții fiscale”.

Așadar, și pentru acest an și pentru următorii, concluzia este următoarea: adaptarea rapidă și investiția în conformare, din partea companiilor, dar și măsurile de digitalizare a sistemului fiscal românesc nu mai sunt aspecte opționale, ci o condiție sine-qua-non pentru dezvoltarea economiei românești și recuperarea decalajelor care încă o despart de economiile dezvoltate.